

PIECING IT TOGETHER

FAIR FASHION TIJDENS JE STAGE

FAIR FASHION'S HANDLEIDING VOOR VÓÓR, TIJDENS EN NA JE STAGE:
WAT DOET JOUW STAGEBEDRIJF OM ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN TE VERBETEREN?

Piecing it together: Fair Fashion tijdens je stage

Piecing it together is een uitgave van de Schone Kleren Campagne voor het project Fair Fashion: naar een eerlijke kledingindustrie. Samen met studenten en docenten in het modeonderwijs wil Fair Fashion ervoor zorgen dat de kledingindustrie eerlijker wordt.
www.fairfashion.org

Fair Fashion is onderdeel van het internationale Fashioning an Ethical Industry-project dat samenwerkt met modeacademies in Engeland, Polen en Oostenrijk.

www.fashioninganethicalindustry.eu

Oorspronkelijke titel: Piecing it together: understanding ethics on placement, Fashioning an Ethical Industry 2009

Vertaling: Hielke Schouten, One Earth Translations

Ontwerp: Fashioning an Ethical Industry

Opmaak en redactie: Geert-Jan Davelaar

Contact:

Schone Kleren Campagne
Postbus 11584, 1001 GN Amsterdam
tel. 020 41 22 785
info@schonekleren.nl
www.schonekleren.nl

De Schone Kleren Campagne is onderdeel van de internationale Clean Clothes Campaign:
www.cleanclothes.org

Mei 2010

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt met financiële steun van de Europese Commissie. De inhoud verwoordt slechts de opvatting van de schrijvers. De Europese Commissie is niet verantwoordelijk voor de publicatie of de wijze waarop deze gebruikt wordt.

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt met financiële steun van Stichting Sociaal Fonds Mode- en Sportdetailhandel en het OOC-fonds.

INHOUD

DEEL 1	INTRODUCTIE	1
DEEL 2	VOORDAT JE BEGINT	6
DEEL 3	CASE STUDY BEDRIJF	9
DEEL 4	CASE STUDY ORGANISATIE	15
DEEL 5	NA JE STAGE	17
DEEL 6	MEER INFORMATIE	19

DEEL 1

INTRODUCTIE

Stage lopen kan een opwindende en overdonderende ervaring zijn. Het geeft je de mogelijkheid om met eigen ogen te zien hoe de mode-industrie in elkaar steekt, om je opgedane kennis en vaardigheden in de praktijk te brengen, en om vragen te stellen (en hopelijk enkele antwoorden te krijgen...).

Alle facetten van de manier waarop een modebedrijf zaken doet, hebben gevolgen voor mens en milieu. Dit betekent dat een van de dingen die jouw stage zal doen, ongeacht waar je stage loopt, is je helpen de ethiek van de mode-industrie te verkennen.

Deze handleiding is geschreven om jou te helpen na te denken over de arbeidsomstandigheden waaronder de kledingstukken die door modebedrijven worden verkocht geproduceerd zijn, en om je bewust te maken van hoe de mensen en organisaties die je op je stage tegenkomt deze omstandigheden beïnvloeden - of zouden kunnen beïnvloeden. Je zal een beetje moeten nadenken en wat onderzoek moeten doen om deze gids voor, tijdens, en na je stage te kunnen gebruiken.

Als je vragen hebt kun je contact opnemen met de Schone Kleren Campagne via info@schonekleren.nl.

Een kleine waarschuwing: gebruik je gezond verstand om te bepalen wat je wel en wat je niet kunt vragen. Sommige bedrijven zullen er niet zo blij mee zijn als je een heleboel vragen stelt over hoe de arbeiders in hun productieketen behandeld worden, dus, hoewel het goed is om ze uit te dagen, zorg ervoor dat je niet te ver gaat!

WAAR DEZE HANDLEIDING OVER GAAT

Deze handleiding gaat over arbeidsomstandigheden in de mode-industrie. Zij staat vol met vragen die je (jezelf) kunt stellen voor, tijdens, en na je stage, of je die nou loopt bij een klein bedrijf, een groot modemerkt, een retailer of een organisatie die zich inzet voor betere arbeidsomstandigheden in de mode-industrie. Deze vragen zullen je de achtergrondinformatie geven die je nodig hebt om weer andere vragen te kunnen stellen over wat je tegenkomt tijdens je stage, en de antwoorden die je hierop krijgt te kunnen interpreteren.

Sommige bedrijven hebben een complexe productieketen die vier continenten beslaat; andere produceren wellicht uitsluitend in de regio. Er zijn ondernemingen waar het om miljarden euro's draait; andere hebben een omzet van slechts een paar duizend. De problemen die bij deze bedrijven spelen verschillen, net zoals de manier waarop ze die aanpakken.

Er bestaat een enorme variatie in de verschillende gedragscodes ten aanzien van arbeidsomstandigheden, en ook in de stappen die de bedrijven hebben gezet om deze

gedragcodes te implementeren. Sommige zetten zich er meer voor in dan andere, maar slechts een enkeling is erin geslaagd om het merendeel van de arbeidsrechtenschendingen - laat staan allemaal - uit te roeien. Op elke stageplek zijn er mogelijkheden om op dit gebied iets te leren, ongeacht of het bedrijf nu slechts een beetje doet of een hoop.

Met zoveel verschillende potentiële ervaringen kunnen we je niet vooraf vertellen wat je zal gaan leren; je zal zelf de vragen moeten doornemen en na moeten denken over de issues die ze oproepen. We raden je aan zelfstandig de handleiding door te werken, in plaats van haar aan iemand in het bedrijf of de organisatie te geven en de antwoorden af te wachten.

WAAR DEZE HANDLEIDING NIET OVER GAAT

Deze handleiding gaat niet over de impact die de mode-industrie heeft op het milieu of over arbeidsomstandigheden tijdens textielproductie (in plaats van tijdens de vervaardiging van kleding en schoenen). Zij gaat over de arbeidsomstandigheden bij de productie van kleding.

Zij gaat niet over beschuldigingen aan het adres van het bedrijf waarbij je stage loopt; je zal zelf je oordeel wel vormen over de inzet van het bedrijf, of juist het ontbreken daarvan. Door vragen te stellen en met collega's te praten, kan je zelf een verschil maken tijdens je stage. Veel bedrijven weten niet eens waar hun kleren worden gemaakt, laat staan hoe de arbeiders worden behandeld. We hopen dat steeds meer studenten op modeopleidingen zich bewust worden van de huidige situatie, en daarmee de mogelijkheid krijgen om meer veranderingen teweeg te brengen tegen de tijd dat ze in de fashion-business aan de slag gaan.

Ten slotte geeft deze handleiding geen pasklaar antwoord op al je vragen: je zal een hoop zelf moeten uitzoeken.

ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN IN DE KLEDINGINDUSTRIE

Dit is een onderwerp dat allesbehalve zwart-wit is. Hoewel kleren naast elkaar in de winkel liggen, zorgt het feit dat de productieketens van bedrijven zo uiteenlopen ervoor dat het onmogelijk is te onderscheiden welke onder behoorlijke arbeidsomstandigheden zijn geproduceerd en welke niet. Een spijkerbroek die in elkaar gezet is door een jong meisje dat een euro per 14-urige werkdag krijgt, kan er precies hetzelfde uitzien als jeans die onder de best mogelijke omstandigheden zijn gemaakt: een fabriek met vakbond waar arbeiders met het management hebben onderhandeld over lonen en werktijden.

En hoewel de meeste mensen bij het woord sweatshop denken aan levensgevaarlijke fabrieken, gedwongen arbeid en kinderarbeid, vormen deze excessen slechts het topje van de ijsberg. Hoewel het niet altijd de voorpagina's haalt, is het echte drama de structureel slechte arbeidsomstandigheden die worden aangetroffen in de meeste fabrieken, ateliers en huiskamers waar kleding wordt geproduceerd.

Arbeiders over de hele wereld worden elke dag weer geconfronteerd met buitensporige werktijden, gedwongen overwerk, gebrekkige arbeidszekerheid, hongerlonen, ontzegging van vakbondsrechten, slechte gezondheid, uitputting, seksuele intimidatie en stress. Zelfs in sommige fabrieken die er op het eerste gezicht schoon en modern uitzien, worden arbeiders hun internationaal erkende basisrechten onthouden. Ga naar de sectorpagina's van onze website www.schonekieren.nl/kledingindustrie om meer te weten te komen over de arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie.

Dit mag allemaal negatief klinken, maar er is wel degelijk aanleiding voor optimisme. Veel bedrijven hebben vooruitgang geboekt: ze hebben een meer open houding ontwikkeld en stralen een grotere bereidheid uit om de omstandigheden in hun productieketens te verbeteren. Ook is er internationaal overstemming bereikt over de rechten die arbeiders zouden moeten hebben. Hiertoe behoren het recht op vrije arbeidskeuze, betaling van een leefbaar loon, arbeidszekerheid, veilige en gezonde arbeidsomstandigheden, werkdagen die niet buitensporig lang zijn, vrijwaring van seksuele intimidatie, discriminatie en verbaal of fysiek geweld, en, de belangrijkste, de vrijheid van arbeiders om voor zichzelf op te komen en hun eigen arbeidersrechten te verdedigen en verbeteren, door lid te worden van een vakbond en te onderhandelen met hun werkgevers over lonen en arbeidsomstandigheden. Wereldwijd verdienen 25 miljoen arbeiders hun brood in de kledingindustrie, die daarmee de potentie heeft om de levens van al die mensen te veranderen. Ga om meer te weten te komen over initiatieven en vooruitgang die is geboekt in de strijd voor betere arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie naar www.fairfashion.org/kledingindustrie.

Arbeiders- en consumentenacties hebben een belangrijke rol gespeeld in het creëren van deze verandering. Fair Fashion gelooft dat modestudenten – de ontwerpers en beleidsmakers van morgen – een rol kunnen spelen in het teweegbrengen van nog grotere veranderingen binnen de industrie en het verbeteren van de levens van de arbeiders in de kledingindustrie van de toekomst.

EEN STAGEPLAATS KIEZEN

Fair Fashion doet geen aanbevelingen wat betreft merken of retailers waar je een 'eerlijke' stage zou kunnen doen. De oorzaken van – en oplossingen voor – de slechte arbeidsomstandigheden in de mode-industrie zijn te ingewikkeld om bedrijven het label 'eerlijk' of 'oneerlijk' op te plakken. Dat wil niet zeggen dat sommige bedrijven zich niet meer inspannen dan andere, maar zoals eerder gezegd is er geen enkele onderneming in geslaagd alle – of zelfs maar de meeste – arbeidsrechtenschendingen te stoppen.

Met een goede voorbereiding kun je dingen leren van zowel de bedrijven die de slechte arbeidsomstandigheden niet lijken aan te pakken als diegenen die dat wel doen. Je kunt ervoor kiezen balans aan te brengen in je stageplekken door een tijdje te werken bij zowel bedrijven die door 'ethische' waardes worden geleid als bij gewone grote merken en retailers.

Op de websites www.duurzamestagebank.nl en www.oneworld.nl/vacaturebank/stages staat informatie over stageplekken bij allerlei verschillende soorten organisaties die zich bezighouden met MVO. Op de website www.fashionunited.nl/mode_vacatures/ worden stages bij kledingmerken aangeboden*.

*We onderschrijven niet per se de activiteiten van de bedrijven of organisaties van die deze stageplekken vermelden, maar we denken wel dat deze stages je mogelijkheid geven iets te leren en je eigen mening te vormen.

DELEN WAT JE GELEERD HEBT

Wil je delen wat je op je stage geleerd hebt? Hou ons en medestudenten op de hoogte via onze facebookpagina www.facebook.com/pages/fair-fashion-naar-een-eerlijke-kledingindustrie/171569954015 We horen graag wat je van deze handleiding vindt en wat je ervaringen op stage zijn. Laat ons dit weten op info@schonekleren.nl - mocht het kunnen, stuur ons dan ook je antwoorden op de vragen. Aan het eind van deze handleiding vind je een aantal ideeën die je kunt doen om ook na je stage meer te leren over arbeidsomstandigheden en ook zelf een bijdrage te leveren aan het verbeteren van arbeidsomstandigheden.

WAT KAN IK NOG MEER DOEN?

Als student kun je:

- ✂ Zelf meer informatie zoeken. Bestel bijvoorbeeld het Fair Fashion magazine via www.schonekleren.nl/fairfashion/materiaal. Bekijk de documentaire China Blue dat een 16 jarig meisje in een Chinese spijkerbroekenfabriek werkt of de BBC-serie Blood, Sweat and T-Shirts waarbij Engelse fashion addicts ontdekken hoe kleding wordt gemaakt.
- ✂ Vraag je docenten om in de les meer informatie te geven over de impact van de mode-industrie op de arbeiders. Je kunt ook vragen of de Schone Kleren Campagne een presentatie mag geven.
- ✂ Baseer je essays en projecten op deze issues. Stuur ons een samenvatting van je project en een foto en we plaatsen deze op onze website. Zo inspireer je anderen.
- ✂ Blijf op de hoogte: geef je op voor de Schone Kleren nieuwsbrief via: www.schonekleren.nl/doe-mee/schrijf-je-in
- ✂ SMS tegen onrecht. Je ontvangt een paar keer per jaar een actie-oproep op je telefoon: www.schonekleren.nl/doe-mee/sms
- ✂ Hou je van spelletjesavonden, kledingruilfeestjes en doe je graag iets leuks voor schone kleren? Speel dan de Grote Klere Quiz, want die combineert dat allemaal: www.schonekleren.nl/doe-mee/speel-de-grote-klere-quiz

WAT ZOULDEN MODEBEDRIJVEN MOETEN DOEN OM DINGEN TE VERBETEREN?

Fair Fashion is een project van de Schone Kleren Campagne (SKC). Samen met arbeidsrechtexperts en -organisaties en vakbonden over de hele wereld vraagt de SKC bedrijven:

1. Hun verantwoordelijkheid te nemen voor de arbeidsomstandigheden op alle werkplekken waar hun producten worden geproduceerd.
2. Een gedragscode aan te nemen die minimaal de volgende basisrechten voor arbeiders bevat: recht op een leefbaar loon, vrije arbeidskeuze zonder discriminatie, en het recht deze rechten te verdedigen door lid te worden van een vakbond. Kijk op www.schonekleren.nl/kledingindustrie/bedrijven/gedragscodes voor meer gedetailleerde informatie over wat deze code zou moeten bevatten.
3. Door middel van betrouwbare, onafhankelijke controle aan te tonen hoe de code geïmplementeerd wordt in hun fabrieken.
4. Met fabrieken waar de arbeidsomstandigheden niet in orde zijn samen te werken aan oplossingen, in plaats van zich eruit terug te trekken.
5. Samen te werken met lokale vakbonden en arbeidsrechtorganisaties om dit alles voor elkaar te krijgen.
6. Ervoor te zorgen dat hun inkoopbeleid de pogingen om arbeidersrechten te garanderen niet ondermijnen.
Kijk voor een uitgebreide toelichting op: www.schonekleren.nl/kledingindustrie/bedrijven/

DEEL 2

VOORDAT JE BEGINT

Onderstaande vragen helpen je enkele van de kernproblemen rondom arbeidersrechten te verkennen voor je aan je stage begint. Wellicht kom je ze later weer tegen tijdens je stage, of misschien wil je dan vragen over ze stellen. Achter elke vraag staan enkele links naar handige bronnen.

1. WAT ZIJN ENKELE KERNPROBLEMEN WAAR KLEDINGARBEIDERS MEE TE MAKEN HEBBEN?

- ✂ Meer informatie over arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie:
www.schonekieren.nl/kledingindustrie/arbeidsomstandigheden
- ✂ Beleef het leven van een kledingarbeidster uit Bangladesh:
www.sweatsoap.nl

2. WAT ZIJN THUISWERKERS EN WAT ZIJN ENKELE SPECIFIEKE PROBLEMEN WAARMEE ZIJ TE MAKEN HEBBEN?

- ✂ Meer informatie over de problemen van thuiswerkers:
www.schonekieren.nl/kledingindustrie/arbeidsomstandigheden

3. WELKE ROL SPELEN VAKBONDEN BIJ HET VERBETEREN VAN DE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN IN DE KLEDINGINDUSTRIE?

✂ Meer informatie over de rol van vakbonden:
www.schonekieren.nl/kledingindustrie/arbeidsomstandigheden/vakbonden

4. VOLGENS ARBEIDERSRECHTENACTIVISTEN HEBBEN MODETRENDS ZOALS FAST FASHION EN LAGE PRIJZEN GEVOLGEN VOOR ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN. BEN JE HET DAARMEE EENS?

✂ Meer informatie over inkoopbeleid van bedrijven:
www.schonekieren.nl/kledingindustrie/bedrijven/inkoopbeleid

5. WELKE KEURMERKEN MET BETREKKING TOT ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN ZIJN ER? WAT ZIJN HUN STERKE EN ZWAKKE PUNTEN?

✂ Meer informatie over duurzaam consumeren:
www.schonekieren.nl/kledingindustrie/duurzaam-consumeren

6. DE FAIR WEAR FOUNDATION IS EEN MULTI-STAKEHOLDER INITIATIEF (MSI). WAT BETEKENT DIT?

✂ Meer informatie over MSI's:

www.schonekieren.nl/kledingindustrie/bedrijven/multi-stakeholder-initiatieven

7. VEEL VAN DE MODEBEDRIJVEN IN NEDERLAND HANTEREN DE GEDRAGSCODE VAN DE BSCI. DENK JIJ DAT DEZE EFFECTIEF IS? ZOU JIJ NOG IETS ANDERS IN DE CODE OPNEMEN OM TE ZORGEN VOOR GOEDE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN?

✂ Meer informatie over de mening van SKC over BSCI:

www.schonekieren.nl/kledingindustrie/bedrijven/business-social-compliance-initiative

8. WAT IS DE POSITIEVE IMPACT DIE DE KLEDINGINDUSTRIE HEEFT? WAT KAN GEDAAN WORDEN OM DEZE GROTER TE MAKEN?

✂ Meer informatie over Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen:

www.schonekieren.nl/kledingindustrie/bedrijven/maatschappelijk-verantwoord-ondernemen

DEEL 3

CASE STUDY

BEDRIJF

Als je stage loopt bij een bedrijf, kun je ervoor kiezen dat bedrijf tot onderwerp van je casestudy te maken. Als je stage loopt bij een organisatie, kun je elke interessante onderneming kiezen voor je casestudy. Als je geen casestudy over een bedrijf gaat doen, kun je doorgaan naar Deel 4.

9. WAAR MAAKT HET BEDRIJF ZIJN KLEREN? WAT ZIJN DE GEVOLGEN HIERVAN VOOR DE ACTIVITEITEN OP HET GEBIED VAN MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN?

✂ Kledinglabels van het bedrijf

10. IS HET BEDRIJF WAAR JE STAGE LOOPT LID VAN EEN MULTI-STAKEHOLDER INITIATIEF (MSI) ? ZO JA, WELKE?

✂ Fair Wear Foundation website: www.fairwear.org/

✂ Ethical Trading Initiative website: www.ethicaltrade.org

✂ Social Accountability International website: www.sa-intl.org

✂ Fair Labor Association website www.fairlabor.org

✂ Nb. veel kleine bedrijven zijn vanwege hun omvang geen lid van een MSI. Daarom hebben een aantal startende ontwerpers en labels een platform opgezet dat collectief lid is van Fair Wear Foundation: www.cleanunique.org

11. HEEFT HET BEDRIJF EEN GEDRAGSCODE VOOR LEVERANCIERS? ZO JA, WAT ZEGT DEZE CODE OVER ARBEIDERSRECHTEN?

✂ Website bedrijf

✂ Meer informatie over gedragscodes: www.schonekleren.nl/kledingindustrie/bedrijven/gedragscodes

12. PUBLICEERT HET BEDRIJF EEN SOCIAAL JAARVERSLAG OF STAAT ER ANDERE INFORMATIE OVER ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN OP DE WEBSITE?

✂ Je moet meestal naar de zakelijke pagina's van bedrijfswebsites gaan om informatie te vinden over hun MVO-beleid (als deze tenminste op hun website staat). Die kun je doorgaans onderaan de homepage vinden onder de kopjes 'Over Ons' of 'Bedrijf' / 'About us' of 'Corporate/Company'.

13. MODEPOLY, EEN INITIATIEF VAN DE SCHONE KLEREN CAMPAGNE, IS EEN WEBSITE MET INFORMATIE OVER WAT VERSCHILLENDE MODEBEDRIJVEN DOEN OP HET GEBIED VAN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN. STAAT JOUW BEDRIJF ER OOK BIJ? ZO JA, WAT WORDT ER VERMELD? ZO NEE, WAT DENK JIJ DAT ER OVER GESCHREVEN KAN WORDEN?

✂ Modepoly website: www.modepoly.org

14. DE SCHONE KLEREN CAMPAGNE PUBLICEERT INFORMATIE OVER URGENT APPEALS: PROBLEMEN BIJ SPECIFIEKE FABRIEKEN. IS HET BEDRIJF WEL EENS BETROKKEN GEWEEST BIJ ZO'N URGENT APPEAL?

- ✂ Het urgent appeals-gedeelte van de website van de Schone Kleren Campagne vind je hier: www.schonekleren.nl/activiteiten/urgent-appeals
- ✂ Zoekmachine op de website van de Schone Kleren Campagne: www.schonekleren.nl/zoeken

15. HEEFT HET BEDRIJF ZELF FABRIEKEN? ZO JA, WAAR ZIJN DEZE GEVESTIGD EN WAT PRODUCEREN ZE?

16. HOEVEEL KLEDINGSTUKKEN WORDEN ER JAARLIJKS ONGEVEER VOOR HET BEDRIJF GEPRODUCEERD, EN DOOR HOEVEEL VERSCHILLENDE LEVERANCIERS? WELKE GEVOLGEN HEEFT DIT VOOR ZIJN MOGELIJKHEDEN OM DE ARBEIDSONMSTANDIGHEDEN TE VERBETEREN?

17. WIE IS BINNEN HET BEDRIJF VERANTWOORDELIJK VOOR DE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN?

A. HOEVEEL STAFLEDEN ZIJN HIERBIJ BETROKKEN, EN WAT IS HUN ROL?

B. WELKE ROL SPEELT DEZE AFDELING BIJ INKOOPBESLISSINGEN?

C. (ALS JE STAGE LOOPT BIJ EEN BEDRIJF) HOE ZIET HET INKOOPTeam DEZE AFDELING?

18. (ALS JE STAGE LOOPT BIJ EEN BEDRIJF) ZIJN JOUW COLLEGA'S (ONTWERPERS, INKOPERS, ETC.) OP DE HOOGTE VAN HET MVO BELEID VAN HET BEDRIJF (ALS HET DIE TENMINSTE HEEFT)? ZO JA, HOE BEÏNVLOEDT DIT BELEID HUN WERK? ZIEN ZIJ HET ALS IETS POSITIEFS?

19. VOERT HET BEDRIJF ZELF DE INSPECTIES NAAR ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN IN DE FABRIEKEN UIT, OF HUURT HET DAARVOOR EXTERNE CONTROLE-ORGANISATIES IN (DIE OOK WEL BEKEND STAAN ALS SOCIAL AUDITORS)? HOEVEEL AUDITS WORDEN ER ELK JAAR UITGEVOERD?

✂ Website bedrijf of medewerkers

✂ Meer informatie over fabriekscontroles:

www.schonekieren.nl/kledingindustrie/bedrijven/sociale-audits

20. WAT GEBEURT ER ALS ER IN DE FABRIEKEN WAAR KLEDING VOOR HET BEDRIJF WORDT GEMAAKT SCHENDINGEN VAN ARBEIDSRECHTEN WORDEN GECONSTATEERD?

21. ALS JE MEEGEMAAKT HEBT DAT INKOPERS LEVERANCIERS ONDER DRUK ZETTEN OM BIJVOORBEELD FOUTEN IN KLEDINGSTUKKEN TE HERSTELLEN OF EEN ORDER SNELLER GEREED TE KRIJGEN: WAT WERD ER PRECIES GEZEGD? DENK JE DAT DEZE BESLISSING GEVOLGEN HEEFT VOOR DE ARBEIDERS? ZO JA, WELKE?

✂ Meer informatie over inkoopbeleid:

www.schonekieren.nl/kledingindustrie/bedrijven/inkoopbeleid

22. HEB JE IETS GEZIEN DAT EROP WIJST DAT HET BEDRIJF STAPPEN ONDERNEEMT OM ERVOOR TE ZORGEN DAT DE MANIER WAAROP HET ZAKEN DOET POSITIEVE GEVOLGEN HEEFT VOOR ARBEIDERS? HEEFT HET BIJVOORBEELD LANGLOPENDE, STABIELE RELATIES MET LEVERANCIERS?

WAT JE NOG MEER KUNT VRAGEN...

- ✂ Voert het bedrijf audits (fabrieksinspecties) uit? Zo ja, is de leverancier hiervan vooraf op de hoogte? Worden er interviews met arbeiders gehouden, en zo ja, waar vinden deze plaats? Wie doet die controles? Worden lokale experts geraadpleegd om meer informatie te krijgen over de fabriek en de regio?

- ✂ Helpt het bedrijf zijn leveranciers de arbeidsomstandigheden te verbeteren? Zo ja, hoe? Krijgen managers, supervisors en arbeiders bijvoorbeeld trainingen aangeboden? Of heeft het bedrijf een klachtenprocedure in de fabriek ingesteld?

DEEL 4

CASESTUDY ORGANISATIE

Als je stage loopt bij een organisatie (bijvoorbeeld een NGO, arbeidersrechtenorganisatie of vakbond), kun je ervoor kiezen die organisatie tot onderwerp van je casestudy te maken. Als je stage loopt bij een bedrijf, kun je voor een casestudy elke organisatie kiezen die zich bezighoudt met arbeidersrechten. Indien je geen casestudy over een organisatie gaat doen, kun je doorgaan naar deel 5.

23. WELKE ACTIVITEITEN VAN DE ORGANISATIE HEBBEN TE MAKEN MET ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN BIJ KLEDINGPRODUCTIE?

24. HEEFT DE ORGANISATIE CONTACT MET BEDRIJVEN? ZO JA, MET WELK DOEL? ZO NEE, WAAROM NIET?

25. WELKE STAPPEN VERWACHT DE ORGANISATIE VAN BEDRIJVEN OM TE ZORGEN VOOR BETERE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN IN DE KLEDINGINDUSTRIE?

26. IS DE ORGANISATIE BETROKKEN BIJ EEN MULTI-STAKEHOLDER INITIATIEF? ZO JA, WAT IS HAAR ROL? ZO NEE, WAAROM NIET? (HET HOEFT BIJVOORBEELD SIMPELWEG NIET RELEVANT TE ZIJN VOOR JOUW ORGANISATIE)

- ✂ Schone Kleren Campagne over Multi-stakeholder initiatieven: www.schonekleren.nl/kledingindustrie/bedrijven/multi-stakeholder-initiatieven
- ✂ Fair Wear Foundation website: www.fairwear.org
- ✂ Social Accountability International website: www.sa-intl.org
- ✂ Ethical Trading Initiative website: www.ethicaltrade.org
- ✂ Fair Labor Association website www.fairlabor.org

27. WAT DOET DE ORGANISATIE OM SLECHTE ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN AAN TE PAKKEN?

- ✂ Website organisatie

28. WERKT DE ORGANISATIE SAMEN MET PARTNERS, BIJVOORBEELD LOKALE KLEDINGARBEIDERSORGANISATIES? ZO JA, IN WELKE LANDEN EN MET WAT VOOR SOORT ORGANISATIES?

- ✂ Website organisatie

DEEL 5

NA JE STAGE

We hopen dat je nu een beter inzicht hebt gekregen in de arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie. Hieronder vind je een aantal vragen die je jezelf nog kunt stellen.

29. HEEFT DE STAGE JOUW IDEEËN OVER HOE BEDRIJVEN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN BEVESTIGD OF VERANDERD? IN WELKE ZIN?

30. WELKE MENSEN EN ORGANISATIES KUNNEN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN BEÏNVLOEDEN?

31. WAT DENK JIJ DAT ER MOET VERANDEREN OM ERVOOR TE ZORGEN DAT DE RECHTEN VAN KLEDINGARBEIDERS WORDEN GERESPECTEERD?

32. HEEFT HET ONDERZOEKEN VAN ASPECTEN VAN MVO EN ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN TIJDENS JE STAGE JE VISIE OP JOUW TOEKOMSTIGE ROL ALS MODEPROFESSIONAL VERANDERD?

33. HEEFT HET JE VISIE OP JOUW ROL ALS CONSUMENT VERANDERD?

VERVOLGIDEEËN...

1. Schrijf een verslag over jouw ervaringen en maak het toegankelijk voor andere studenten, bijvoorbeeld via Facebook (maar zorg ervoor dat je geen vertrouwelijke informatie deelt of dingen schrijft die als laster beschouwd kunnen worden).
2. Blijf op de hoogte. Geef je op voor de e-nieuwsbrief van de Schone Kleren Campagne: www.schonekleren.nl/doe-mee/schrijf-je-in
3. Geef een presentatie over jouw ervaringen aan andere studenten op jouw school.
4. Kijk op pagina 4 voor meer tips!

DEEL 6

VOOR MEER INFORMATIE

Er is online ontzettend veel informatie te vinden over Fair Fashion en de verschillende initiatieven van organisaties, bedrijven en individuen. Fair Fashion heeft op deze pagina de belangrijkste geselecteerd. Kijk voor meer kliktips op www.schonekleren.nl/fairfashion/links

Multi Stakeholder-initiatieven

Fair Wear Foundation (FWF)

FWF streeft naar betere arbeidsomstandigheden in de kledingindustrie. Dit gebeurt o.a. door de verbeteringen die bij FWF aangesloten bedrijven in fabrieken uitvoeren, onafhankelijk te controleren en kennis te delen.

www.fairwear.org

Ethical Trading Initiative (ETI)

Een Brits samenwerkingsverband van bedrijven, maatschappelijke organisaties en vakbonden dat zich door de onderlinge uitwisseling van informatie inzet voor de verbetering van arbeidsomstandigheden.

www.ethicaltrade.org

Fair Labor Association (FLA)

Een Amerikaans samenwerkingsverband van bedrijven en maatschappelijke organisaties dat probeert de arbeidsomstandigheden bij de bij FLA aangesloten bedrijven te verbeteren.

www.fairlabor.org

Social Accountability International (SAI)

Ontwikkelaar van de SA8000-standaard.

www.sa-intl.org

Onderwijs

Modebewust

Een website speciaal voor het modeonderwijs waar kennis over MVO, ontwikkelingen in de modebranche en het modeonderwijs wordt verzameld. Modebewust organiseert ook het jaarlijkse symposium Beyond Green over fashion & sustainability in het World Fashion Centre in Amsterdam.

www.modebewust.nu

Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen

MVO Platform

MVO Platform is een netwerk van Nederlandse maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). MVO Platform heeft o.a. het MVO Referentiekader opgesteld.

www.mvo-platform.nl

Wetten en regels

International Labour Organization (ILO)

Een organisatie van de Verenigde Naties die regeringen, bedrijven en arbeiders samenbrengt om goede arbeidsomstandigheden te promoten. ILO heeft internationale standaarden ontwikkeld op het gebied van arbeidsomstandigheden.

www.ilo.org

Duurzaam consumeren

Goede Waar & Co

Consumentenorganisatie Goede Waar & Co maakt duurzaam consumeren mogelijk door middel van advies, onderzoek en campagnes.

www.goedewaar.nl

Made-By

Made-By is een onafhankelijk consumenten label voor modemerken en -retailers die de sociale, economische en ecologische omstandigheden in de hele productieketen van hun collecties willen verbeteren en deze keten transparant willen maken.

www.made-by.nl

Milieu

Milieu Centraal

Milieu Centraal biedt consumenten praktische en betrouwbare informatie over het milieu. Als je 'kleding' intikt in het zoekcherm op de website vind je veel informatie over milieubelasting van stoffen, keurmerken en het afdanken van kleding.

www.milieucentraal.nl

Fashion

Ethical Fashion Forum

Een internationaal, Engelstalig netwerk voor iedereen die geïnteresseerd is in eerlijke, duurzame en groene mode.

www.ethicalfashionforum.com

Kijk voor meer kliktips en informatie op www.schonekieren.nl/fairfashion

BIJLAGE

RUIMTE VOOR AANTEKENINGEN

A large, empty rectangular area defined by a dashed pink border, intended for annotations or notes. It occupies the central portion of the page, below the title and above the footer.

